

Muhterem Talas'lilar,

Musaadenizle sizlerin yazdiklarina istinaden zamanin fedakar Amerikalilari hakkında iki kelam da, (belki uzunca) ben edeyim... Bu insanların icersinde kolej oncesi ve sonrasi cocuklugum da dahil 23 sene bulundum... 5-6 yas civarimda evlerine her sabah sut tasimakla basladigim Dr. ve Mrs .Nute'lar bugun 71 yasimda halen hafizamda eli opulesi insanlar olarak yerlerini korurlar... Dr.'un buyuk fedakarliklarla onceleri at üzerinde, son senelerinde arabasiyla civarda hasta gormeye gitmedigi koy kaldigini zannetmiyorum, gece gunduz ayirt etmeksizin... Yazicisi Lutfik aga (Serkis Omur'un babasi) Dr.'a refakat edemedigi gun, gece/gunduz fark etmeksizin babam yaninda giderdi... Kis tipi kar firtina kendilerine hic bir zaman engel olamamisti... Sabahlari erken gitmissem Dr. beni gorur buyuk bir adammisim gibi hal hatir sorar, taltif eder, saclarimi oksardi... Yanlarinda yatili calisan kuzenim ablamdan sonralari ogrendigime gore Dr. 7'de muhakkak asagiya hastaneye inermis... Bizim evimizde saatimiz olmadigindan ben kacta gittigimi bilmezdim...

Ayni senelerde bizim yukari mah.'deki Ermeni kilisesi ki, dis duvari bizim eve bitisikti, kubbesi gocuk harabe vaziyette idi.. Biz bebeler icersinde "komen" diye bir kovboyculuk oyunu oydardik, elimizdeki deynekleri silah yerine kullanarak... Cemaatin kilisesizligini goren Mrs.Nute bizimkileri pazar gunleri kendilerinin yaptiklari "Dua" toplantısına cagirir, turkce olarak basilmis ilahi kitapları ve incilden ayetler okuyarak,nasihat eder, insanlik uzerine dogru yolu gosterir, herkesi kardes olarak gormemiz gerektiğinde gelenleri hemfikir olmaya yonlendirirdi... Tabii Amerikalilar ekseriyetle ilahilerini ingilizce olarak soyler,bizler sussardik...

Nute'lar Talas'tan ayrildiktan sonra bu duzen Mrs.Scott'la devam etti... Sonrasinda Mrs.Winkler bu gorevi ustlendi. Mrs.Winkler'in zamaninda bizim cemaatten epeyce gocler olmustu... Gecmiste de oldugu gibi Mrs.Winkler usenmez yorulmaz Christmas zamani bizlere Isa'nin dogumunu sembolize eden piyesler hazirlatir oynatirdi. Kucuk buyuk herkesede muhakkak bir hediye verilirdi, cogunlugu giyim uzerine...

Tadilat basladiginda Cem efendiye bu odanin gecmisini duzenleyerek korunmasi icin öneride de bulunmustum...

Mrs. Nute ve Mrs.Scott'in zamaninda buyuk bir şevkle biz bebelerin (butun mah.cocuklari, yalnız ermeniler degil) sevgilisi Izi hanimin (Hemingway) hastaneden fırsat buldukca evine (!) bizleri toplaması idi... Hic birimiz ne bir renkli kalem, ne de bugunun crayon'larini gorup sahip olmus degildik. Kendisi evindeki yemek masasinin etrafina bizleri oturtur, cookie ikrami da dahil olmak sartiyle, defterler dagitir, cizilmis resimlerin icerisini boyamamizi ister, saatlerce bizlerle ugrasir, cat pat ingilizce kelimeler soyler, bilmeceler cozdururdu...

Memlekette komurun hem zor bulunduğu, hemde nakliyesinin komurden pahali oldugu kis aylarında mektep ihtiyactan fazla komur getirir, din iman ayirmadan isteyen calisanlarına parasiyla komur dagitimi yapardi.

Inekcilikle gecinen yerli halkin buyuk bir bolumu sutlerini koleje satarlardı... Yine mektebin peynir ve et ihtiyaci yerli tuccarların civar koylerdende topladıkları hayvan ve sut urunlerinden tedarik edilir, ayaklarına gelen tuccarlara koyluler nakliye sorununu dusunmeden satarak gecimlerini cikarirlardi. Mektep calisaniyla talebesiyle basli basina bir tuketim endustrisi idi..

Gecmiste rahmetli Rifat Dedeoglu,mebusumuz Ertugrul Kurkcu ve son zamanlarda da Cengiz Candar'la kolej ve ermeni talebeler mevzuunda yazismalarimiz oldu...Ermeni cocuklari beles okurlardi(??)... Oyle bir dusunce saptanilmis ki sanki bizler sizlerin odediginiz ucretlerden faydalanarak ortulu odenekten okuyoruz. Asagida yazacaklarimi Rifat ve Ertugrul'a aynen yazmistim. Cengiz ise bir konferansinda mektebin/sinifinin yarisinin ermeni talebelerden olustugunu anlatiyordu.. Aramiza Mehmet Coral'da girdi, yaptigimiz hesaplarda 1958-1964 arasi 11 tane ermeni talebe bulabildik, Cengiz de rakamlarini duzeltti..1940'tan baslayarak beles(!) okuyanların hepsini de sahsen olmasa da aileden veya arkadaslarından dolayi giyaben tanidim, halen de tanirim..Hepsi de

yaz aylarında, yerine göre mektep tatillerin de dahi calistirilmislardir. Ben de Mr.Scott'in sayesinde alindigim mektepte daha derse girmeden calismaya baslamistim, diger arkadaslarimla birlikte... Mr.Johnson'in yonetimi altinda,aklimda kalan gorevlerimiz, cevre temizligi, meyva toplamak, en zoruda ihlamur toplamak, pencere kapi dahil ic duvar boyaciligi, cop tenekelerinin boyanmasi, yeni binanin insaati esnasinda resmen amelelik. Canli sahidim Mevlut abim... Romorklu ciple tas/toprak tasimaciliginda bana soforlugu de ogretmistim..Galiba 2 sene calistim, Mr. Johnson bana"bu calismalariniz icin mektep sizlere ucret oduyor mu" diye bir soru yoneltti... Tabii cevabim hayirdi, karsiliginda parasiz okuyoruz demistim... Mr.Johnson bu isten rahatsiz olmustu babam vasitasiyla bizim Gayser'deki papazimizla bir toplantı yapıldı... Aradan fazla gecmeden biz ucret almaya basladik... Her sene 7 ermeni talebenin masrafını karsilayacak Amerikadan kilise kuruluslarindan para gelirmis..

Bu olay sonrasi ben kahvaltıya da alınmaya baslamistim... Ermeni talebeler beles/parasiz okuyor anlayisi da butun ciplakligıyla ortaya cikmisti. Gecen sene elime gecen adreslerine istinaden bana Tarsus'a harclik gonderen bir aileyi Mr. Forsythe arastirdi ama bulamadik, yoksa daha genis bir bilgi alma imkanimiz olacakti.

Tabii bu yazdiklarim tamamiyle beni baglar, ben burada kimsenin ne savuculuguna ne de ne turli imkanlarla okumus olduguna dikkat cekme hakkına sahip degilim..Her koyun kendi bacağından asilir misali... Bu fedakar insanların zannimca hepsi de protestan idiler... Kendileriyle bas basa konusmalarim, dini seanslarda bulunmam,a ilemlerle yakinlasmaları/tanimaları,cocuklarıyla arkadasligimiz, yerine göre hep olumlu nasihatlarını dinlemem, karsilikli viski bardagi kaldirmamiz gibi sosyal yasamimiz, arkadasligimiz oldu, bazilariyla da halen oluyor... Bu insanlardan bir tanesi dahi ilac icin beni bir koseye çekip de "Gel seni protestan yapalim, sonrasinda şöyle şöyle haklara imkanlara sahip olursun butun daglar senin olur" gibisinden ne bir teklif geldi, ne de onlar boyle bir teklife tenezzul ettiler... Abilerim ve arkadaslarimlada gecmiste olan sohbetlerimizde tovbe allah bir tanesinden sizlerin yazdiklarınıza benzer bir teklif geldigini duymadim, isitmedim..Teklif gelseydi protestan olur muydum,bilmem... Ayvaz kasap hepsi de bir hesap,bana gore...

Dedigim gibi bu yazdiklarim, ne bir kitaptan alınma ne de dediki dediden duyulmadir kendi icinde bulundugum ortamdan hatirlayabildiklerimdir..Bu insanların gelis maksadi sirf benim gibileri protestan yapmak idiye, hic mi kafaları calismamis bu kadar mektep medreseye binaya para yatirmislar, gelip nerde bicare varsa,okutacagiz, hayatini kazanacaksın gibisinden laflarla, isteyenleri toplar goturur, isterlerse protestan yaparlar, istemezlerse dinsiz yaparlar olur biterdi... Allah hepsinden razi olsun, bundan gerisi benim kapasitemin disindedir, zaten kafada yormak istemem...

1950'lerde Gayser'de bizim cemaatten bir zat kafaya koymus, ben musluman olacagim diye... Hakim karsısına cikip derdini anlatiyor... Hakim "bana bak sen git herneyisen oyle kal, anladigim kadariyla senin kendi dinine ne faydan olmus ki,muslumanliga ne faydan olacak" demiş...

Saglik ve din kargasasından uzak, huzurlu bir dünya dileklerle...

Sogman Sakarya

TUNCAY SERGEN

